

Liikennejaosto

LAUSUNTO

8.10.2025

ASIA: HE 99/2025 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2026

Yleistä

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK) ry kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja kommentoi seuraavaa:

YLEISTÄ:

MTK tyytyväinen, että hallitus osoittaa esityksessään tunnistavansa maatilojen tämänhetkisen taloustilanteen ja sen aiheuttamat riskit Suomen ruokaturvalle. Maatalouden rahoitus turvattiin säästöiltä, eikä alalle kohdistettu uusia kustannuksia. MTK pitää kuitenkin valitettavana, ettei hallitus tarttunut metsäalan tarjoamaan kasvuun riittävällä metsänhoidon rahoituksella eikä myöskään kohdentanut vapaaehtoiseen metsien suojeluun riittävää rahoitusta.

YKSITYISKOHDAT

MTK kiittää esitystä siitä, että metsätalouden ja luonnonsuojelun rahoitus säästyivät isoilta leikkauksilta. Samaan aikaan hallitus ei kuitenkaan tiedostanut metsänhoidon ja -suojelun rahoitustarvetta.

MTK nostaa esille, että yksityistiet ovat monin tavoin Suomen toimintakyvyn selkäranka. Koko maassa yksityisteiden omistajat käyttivät teidensä auraamiseen ja kunnossapitoon rahaa noin sata miljoonaa euroa Suomen tieyhdistyksen laskelmien (2022) mukaan.

Tiekunnat eivät voi arvonlisäverolainsäädännön tulkinnan takia vähentää maksamiaan arvonlisäveroja. Arvonlisäveron hallitus nosti 25,5 prosenttiin. Teiden hoitokulut ovat nousseet kolmessa vuodessa yli 10 prosenttia. Voidaan pitää varmana, että valtion verokassaan kertyy tänä vuonna yksityisteiden tiekunnilta vähintään 25 miljoonaa euroa arvonlisäveroja. Joka neljäs tiekunnan aurauskeikka ja murskekuorma menee valtion verokarhun suihin. Valtio ansaitsee tänä vuonna siis yli 15 miljoonaa euroa yksityisteillä. MTK kehottaa lisäämään yksityistierahoitusta merkittävästi.

MTK muistuttaa, että hallitusohjelma korostaa aktiivista metsänhoitoa ja metsänhoitotoimenpiteiden oikea-aikaista toteuttamista, ml. nuorten metsien ja taimikonhoidon lisääminen. Investoinneilla metsien kasvuun ja terveyteen tuetaan sekä metsien hyvinvointivaikutuksia että ilmastotavoitteiden saavuttamista. Määrärahat puuntuotannon kannustamiseen ovat kuitenkin laskeneet. Vuonna 2024 määrärahat loppuivat kesken ja eri työmuotojen toteutuksia siirtyi maksettavaksi vuodelle 2025 13,1 milj. euron edestä. Myös kuluvana vuonna edessä on vastaava tilanne. Kannustavuuden ja

toimintaympäristön ennakoitavuuden turvaamiseksi on välttämätöntä, että määrärahasoa nostetaan tasolle, jolla vuosittain siirtyvää ja kumuloituvaa maksuvelkaa ei synny.

MTK esittää, että maanomistajille vapaaehtoisen Metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelman (METSO) perusrahoitus pidetään viime vuosien tasolla, ja että lisäksi varataan vuodelle 2026 erillusrahoitus vanhojen metsien ja luonnontilaisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun. Tähän on varattava vähintään kymmenen miljoonaa euroa. Hallitus on periaatepäätöksessään alkuvuonna 2025 hyväksynyt vanhojen metsien kriteerit ja linjannut luonnontilaisten metsien määritelmän Suomessa. Periaatepäätöksen mukaisen metsien suojelun toteuttaminen edellyttää riittävää rahoitusta METSO-ohjelman kautta, jotta metsänomistajien oikeudet ja vapaaehtoisuus voidaan aidosti turvata. Erillusrahoituksella rahoitetaan vapaaehtoinen vanhojen metsien ja luonnontilaisten metsien suojelu, ja turvataan maanomistajien omaisuudensuoja.

MTK haluaa myös nostaa esille jatkuvasti lisääntyvät, eri perustaiset metsien käytön rajoitukset. Harmaan suojelun vähentämiseksi tulee esimerkiksi luonnonsuojelulain korvauspykälää täydentää ja tämä tulee samalla myös huomioida valtion budjetissa.

Metsätalouden toiminnan sujuvuudessa iso rooli on kaikkiaan viranomaisten toiminnalla. Tällä hetkellä ELYjen antamat ohjeet metsien käytössä esimerkiksi lajihavaintojen osalta ovat vaikea selkoisia. Mikäli aluehallintouudistuksen käynnistyminen sujuvoittaa viranomaisprosesseja esimerkiksi metsänkäyttöilmoitusten osalta, on sillä suoraan vaikutusta hallinnollisen taakan vähentämiseen ja myös valtion talouteen.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Marko Mäki-Hakola
Metsäjohtaja